

בערבות מואב או נצטוו עליה על פ' הדיבור בכניסתם לארץ.
ב. ואברהם אבינו, אעפ"י שלא היה מצווה על הפריעה, פרע מילתו, שהרי קיים את כל התורה כולה ואפילו עירובי תבשילין. וכן יוצאי מצרים מלו ופרעו. (תוס' ועוד).

ה. בני ישראל לא מלו את הנולדים במדבר משום חולשת הדרך או משום שלא נשבה להם רוח צפונית [משום שהיו נוזפים או כדי שלא יתבדרו ענני הכבוד] ומסוכן אז למול.

א. בסוגינתו משמע שלא מלו כלל במדבר. ובפרקי דרבי אליעזר משמע שמלו. ובמגלת סתרים דרבנו נסים משמע שמלו ולא פרעו כל אותן השנים. (מזבא בראשונים).

ב. לפרש"י שהיו נוזפים ממעשה העגל, צריך לומר שלא מלו כבר מאותו מעשה, אבל לפרוש האחר לא היו נוזפים אלא ממעשה המרגלים, ולפי זה צידד הרמב"ן שמלו את בניהם הנולדים עד לאותו מעשה.

ג. כתבו התוס', שכל אותם שלא מלו או מלו ולא פרעו, היו אסורים לאכול בקדשים. והרמב"ן כתב שלא היו מצווים על הפריעה עד סוף ארבעים שנה, הלכך המולים היו אוכלים בפסח ובקדשים אעפ"י שלא פרעו.

עוד כתבו התוס' (ועוד), שאותם שלא מלו במדבר היו אוכלים בשר חולין. לא נאסר בשר תאוה חולין אלא לאותם המולים שהיו יכולים לאכול קדשים. ואין זה מוסכם. (ע' בסוף ספר שיחת מלאכי השרת לר"צ הכהן, לקוטים מכת"י, עמ' 96 — עפ"י תוס' ריש חולין ועוד).

דף עב

קכב. א. האם מלים ומקייזים דם ביום שהמזג-אוויר קשה ומסוכן?

ב. מי שערלתו משוכה — האם צריך למול את עצמו והאם אוכל בתרומה?

ג. טומטום ונשיו ועבדי, וכן אנדרוגיניוס — מה דינם באכילת תרומה וקדשים?

ד. האם כל מילה זמנה ביום דוקא ולא בלילה?

ה. נותר שנשרף שלא בזמנו, האם נשרף ביום או אף בלילה?

ו. ערל שהזהו — האם הזאתו כשרה? ומה דינו לקידוש מי חטאת?

א. רב פפא למד ממה שאמרו שישראל במדבר לא היו נימולים משום שלא נשבה להם רוח צפונית ולא זרחה להם חמה שהיו בתוך ענני הכבוד, שאין מלים ולא מקייזים דם ביום המעונן וביום שרוח דרומית מנשבת, (שקשה היא מכל הרוחות). והסיקו, עתה שדשו רבים בדבר — שמר פתאים ה'.

ב. משוך (= מהול שנמשכה ערלתו וכיסתה את העטרה) — צריך שימול. רבי יהודה אומר: לא ימול, מפני שסכנה היא לו (שמא יעשה כרות שפכה). אמרו לו, והלא הרבה (משוכים על ידי גזרת הגויים) מלו בימי בן כוזיבא והולידו בים ובנות.

לדברי רב הונא, דבר תורה משוך אוכל בתרומה ומדבריהם גזרו עליו מפני שנראה כערל. לפי גרסתנו בגמרא, השיבו על רב הונא מדברי הברייתא שהמשוך אוכל בתרומה (ואעפ"י שצריך למול מדרבנן. תוס'). אך רש"י נקט לעיקר בגירסה שסייעו לרב הונא מהברייתא. אח"כ רצו לתלות דין המשוך במחלוקת תנאים, האם המשוך צריך למול מהתורה או מדרבנן. ודחו שאפשר לכו"ע מדרבנן.

ג. טומטום אינו אוכל בתרומה ובקדשים, שמא הוא זכר והרי הוא ערל. נשיו ועבדיו אוכלים. ופירש אביי

'נשיו' — כשידוע שהוא זכר, שביציו מבחין. ורבי פירש 'נשיו' — אמו, כגון שנישאה לכהן ומת ויש לו זרע ממנו והוא טומטום, הרי הוא מאכילה בתרומה אעפ"י שאינו מוליד. אנדרוגינוס אוכל בתרומה ואין אוכל בקדשים (— בקדשי קדשים, שאינם נאכלים אלא לזכרי כהונה. (רש"י).

ד. משוך, וגר שנתגייר כשהוא מהול, וקטן שעבר זמנו (— כלומר, כל מילה שלא בזמנה), וכן מי שיש לו שתי ערלות — אינם נימולים אלא ביום (וביום). רבי אלעזר בר' שמעון אומר: בזמנו — אין נימולין אלא ביום, שלא בזמנו — נימולין ביום ובלילה. (וא"ו לא דריש).

א. לכאורה נראה למסקנת הסוגיא, שמשוך בזמנו, ביום השמיני — לדברי הכל נימול ביום ולא בלילה, דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא.

ב. הטפת דם ברית לנולד מהול — כתב בהגהות מיימוניות, שאם הטיפו בלילה, צריך לחזור ולהטיף ביום. ומהרש"ל (יש"ש ה) חולק וסובר שאמנם ראוי לכתחילה להטיף ביום, אך בדיעבד או בשאר סיבות, אפילו בדוחק קצת — אף בלילה יצא.

ה. מסקנת הגמרא שהנותר אינו נשרף אלא ביום, גם כאשר נשרף שלא בזמנו. (והנותר... ביום השלישי באש ישרף).

ו. אמר רבי אלעזר: ערל שהזהו — הזאתו כשרה, (כטבול-יום שאעפ"י שאסור בנגיעת תרומה הזאתו כשרה, כל שכן ערל שמותר לגעת בתרומה ובקדשים, הזאתו כשרה). ותניא נמי הכי. ואולם בברייתא אחרת מבואר שערל פסול לקדש, והוא הדין להזאה. ותלה רב יוסף שאלה זו במחלוקת רבי עקיבא ורבי אליעזר. (וכן אמרו להלן ע"ד).

דין הכשרים והפסולים לעבודות הפרה — נתבאר ביומא מב-מג.

דף עג

- קכג. א. אלו הלכות ישנן בתרומה ובבכורים שאינן במעשר-שני, ואלו במעשר ובבכורים שאינן בתרומה?
 ב. מה דינו של האוכל ושל המבער מעשר ותרומה בטומאת הגוף או בטומאת עצמם?
 ג. באלו דברים קדשים חמורים מתרומה ובמה תרומה חמורה מקדשים?

א. התרומה והבכורים, טמא האוכלם [כשהם טהורים. ע' סנהדרין פג] חייב מיתה (ומתו בו כי יחללהו, והבכורים בתרומה שנאמר לא תוכל לאכל בשעריך... ותרומת ידך — אלו הבכורים), וזר האוכלם בשוגג חייב חומש, והם נכסי כהן (לקדש בהם אשה וליקח בהם כל דבר), ועולים באחד ומאה (מדרבנן, אבל מדאורייתא בטלים ברוב. תוס'), וטעונים רחיצת ידים, והערב שמש, ונוהגים בשאר שני שבוע, ואין להם פדיון — מה שאין כן במעשר, טמא האוכלו בלאו ולא במיתה, ומותר לזרים, ואינו ממונו (כרבי מאיר שאמר מעשר ממונו גבוה הוא. ולרבי יהודה ממונו הדיוט הוא לקדש בו את האשה. והתוס' כתבו שאפילו לרבי יהודה אסור ליקח בהמה טמאה עבדים וקרקות ממעות מעשר שני. ועוד הוסיפו שאפשר שמדרבנן אסור ליקח בו אפילו מלבושים לחי), ובטל ברוב, ואינו טעון רחיצת ידים, ולא הערב שמש, ואינו נוהג בכל השנים, ויש לו פדיון.

א. זר שאכל תרומה במזיד — במיתה בידי שמים. ולדברי רב אינו אלא באזהרה (ע' סנהדרין פד).